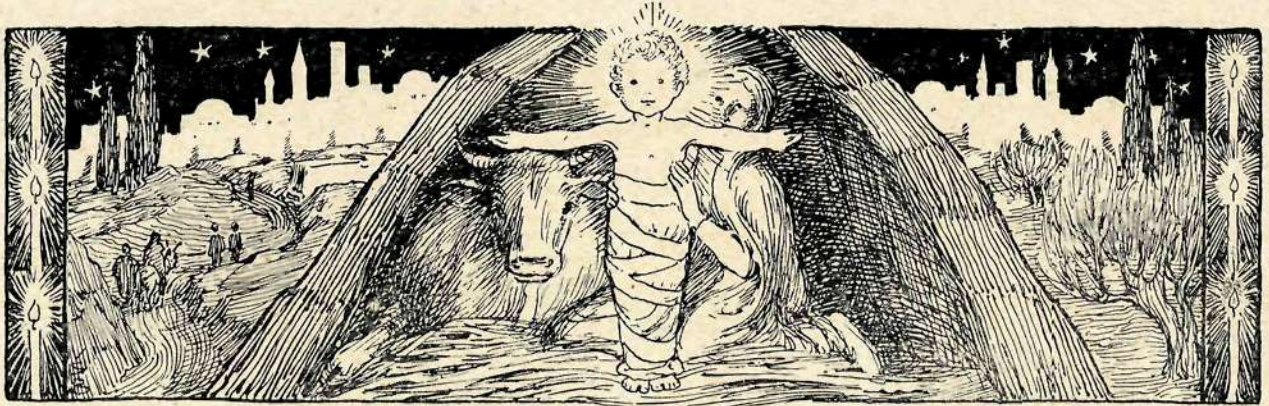

JOULUPUKKI

OSAKEYHTIÖ VALISTUS · HELSINKI · 1919

SEIMEN LUO.

Kaukaa menneisyyden hämäryydestä valkenee taasen meille jouluyö. Teroitamme sielumme silmää ja katsomme.

Siellä yksinäinen vaeltaja Joosef ja hänen morsiamensa, vielä niin hento neitsyt Maria, ovat juuri saaneet valmiiksi puhtokaisen vuoteen hänelle, jota odottivat. Yö hämärtyy. Ennustettu ihme on jo tosiasia. Lapsi on syntynyt, jonka nimi on Ihmeellinen, Neuvonantaja, Väkevä Jumala, Rauhan päämies.

Paimenet saavat ilmoituksen ja rientävät seimelle. Taivaan enkelit virittävät virtensä: „Kunnia olkoon Jumalalle korkeuksissa ja maan päällä rauha ihmisten kesken, joihin Jumalalla on mielisuosio.”

On juhla. Sen sankarina on lapsukainen, jonka olennessa majailee Jumalan pyhä Poika. Taivas on laskeutunut maan päälle. Se tuli vähäisenä kuin sinapin siemen. Mutta ennustusten mukaan oli siitä kasvava suuri puu, niin että taivaan linnut saattavat tehdä pesänsä sen oksille.

Seimessä lepäsi suurin lahja, minkä Jumala on ihmisille antanut. Tämä lahja oli kätkeyty halpaan asuun. Siksi eivät ylpeät häntä tunteneet. Mutta niille, jotka lapsenmiehellä hänet ottivat vastaan, antoi hän voimaa Jumalan lapsiksi tulla. Lahja tuli lapsen muodossa. Se oli vastaan otettava lapsenmiehellä. Ja vastaan ottamisen seurauksena oli Jumalan lapseksi tuleminen.

*

Löytääkö Jumala meissä lapsenmieltä? Harvoin. Mutta ehkä eniten juuri jouluna. Eikö jouluaattona, kynttiläin tuikkiessa ja lapsuusmuistojen vieressä sielumme silmäin ohi, herää unestaan lapsenmieli? Sydän pehmenee, mieli lämpenee, käsi on valmis ojen-

tamaan sovintoa vihamiehellekin; ja veljen, sisaren, isän ja äidin kaulaan se kietoutuu lujemmin kuin muulloin. Näemme ikäänkuin unta paremmasta itsestämme. Tomuuntu- neet Raamatutkin otetaan esille. Virsikir- jasta haetaan jouluvirsi. Niin mielellämme veisaamme silloin „Enkeli taivaan lausui näin” tahi „Koko maailma iloitkohon”. Lap- senmieli etsii silloin taivaista sydäntä, jonka eteen saa avautua; armon Jumalaa, jolta saa pahuutensa anteeksi; voimakasta kättä, johon saa heikon kätensä laskea. Sydämessä pyr- kii valtiaksi rukoileva lapsi, joka on nuk- kunut kenties pitkiä aikoja.

On halu tehdä pyhiinvaellusretkiä seimen luo ja palvoa seimen lasta.

*

Viihdy sieluni seimen luona, kun taas on tullut pyhän yön juhla. Sillä vielä to- teutuu ikuinen lupaus, että ken Hänet vas- taanottaa, se saa voiman tulla Jumalan lap- seksi.

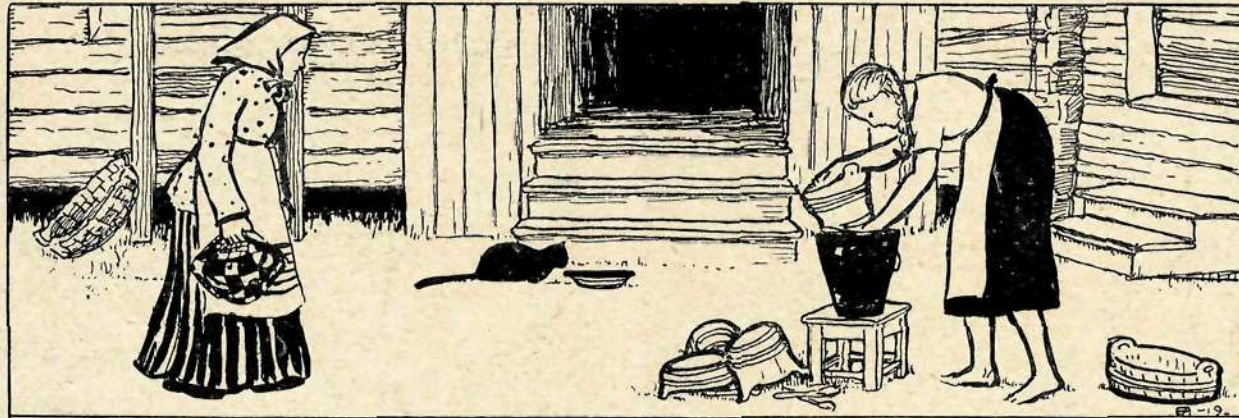
Ohimenevä lapsenmielisyys muuttuu pysy- väksi tilaksi. Se on Jumalan tahto. Se on myös sielusi syvin kaipuu. Se isän ja äidin hartain toivo. Siksi se on paras joulu- rukous.

Seimen luo, Jeesuslapsen eteen, lapsimie- lellä, sydämessä anomus: Tee minut Juma- lan lapseksi!

Tänne kutsuu tuo vuosisatojen juhla, joka yön hämäryydestä kirkashohteisena taas meitä kohti helottaa.

Kuule tätä kutsua, Suomen lapsi! Sulje silmäsi kaikelta, mi estää näkemästä seimen lasta! Sillä Hänen näkemisessään ja Hänen omistamisessaan yksin on elämä, — niin elämän yltäkylläisyys.

KÄÄPIÖIDEN LUMOISSA.

Leikinäytelmä. Kirjoittanut *Anni Swan*.

Kuvittanut *Eva Anttila*.

HENKILÖT: Äiti. Aneli. Kaisa. Jyrki. Sikke-muori. Kääpiökuningas. Vuorenvanha, kuninkaan neuvonantaja. Ovela, kääpiö. — Kääpiöitä niin monta kuin on leikkiin osaaottajia.

I näytös.

(Pihamaa tuvan edustalla. Aneli pesee maitohulikoita. Laulaa.)

Olen töllin tyttö vaan,
raataa orjan lailla
raskahasti raukka saan
metsässä ja mailla.
Rahaa, kultaa, helyjä
olen koito vailla.

Jospa taikasauva ois
onnentuoja mulla,
voisin heittää ryysyt pois,
prinsessaksi tulla,
helyissäni prameilla
ja korusanat kuulla.

Hohhoh sentään, kuinka raskasta työtä tämä hulikkojen peseminen on. Käsiä ihan kirvelee tuo kärkeä hiekka. Äiti on niin turhantarkka astioistaan. Niiden pitää olla puhtaat kuin vastasatanut lumi. Ikäänkuin ei vähempikin riittäisi. (Huokaa.) Ohhoh, olisimmepa niin rikkaita, että kannattaisi pitää palvelijaa, niin ei aina tarvitsisi rehkiä! (Istuu haukottellen kivelte).

Äiti (vasemmalta mytty kädessä). Noh, siinäkö sinä, tyttö, istua jollotat, vaikka astias vielä on pesemättä.

Aneli. Johan minä kolme hulikkoa pesin.

Äiti (tarkastaa hulikoita). Huonostihan sinä oletkin pesyt. Ei tämä kelpaa, lapsi rukka. Hankaa vielä lujemmin sisäpuolelta. Maito happanee näissä.

Aneli. En minä saa niitä sen puhtaammiksi. Käsivarsiani ihan nytkin jo pakottaa.

Äiti. Köyhän ei kannata ruikuttaa kaikista pikku vaivoista. — Tee työsi kunnollisesti, kyllä siinä karais-

tut. Minä vien nyt nämä langat lautamiehelle, pidä sinä poissa ollessani huolta Muurikista ja vasikasta.

Aneli. Käytkö kauppiassa, äiti?

Äiti. Enpä tiedä, ehkä ostan vähän sikuria ja suoloja ohhi mennessäni.

Aneli. Rakas äiti, osta minulle helminauha. Kauppialla oli niin kauniita helmiä, kun siellä viimeksi olin. Osta samanlainen kun lautamiehen Liisalla on.

Äiti. Hui hai, Aneli tyttö. Helminauhoja ja muita koruja ei minulla ole varaa ostaa. Kiitän onneani, kun saamme jokapäiväisen leivän. Ei, nyt pitää lähteä. Älä näytä nyreältä, lapsi kulta. (Silitteä Anelin hiuksia.) ahkeruus ja siisteys on köyhän paras kaunistus. (Lähtee.)

Aneli (Pyyhkii silmiään, polkee jalkaansa). Köyhä, köyhä? Aina sitä yhtä ja samaa!

Äidin ääni. Aneli, muista syöttää porsas! Ja kitke rikkaruoho naurismaalta.

Aneli. Voi sentään! Ah, jospa olisin rikas. (Oikealle.)

(Vuorenvanha, pieni käppyräinen, pitkäpartainen, tukka ja parta lumivalkeat. Ovela, samoin pieni, molemmat harmaat kiireestä kantapäähän. Ovelalla on pieni lyhty kädessä. Kääpiöillä on mustat silmälasit.)

Ovela. Olemme aivan ihmisasunnon lähellä, suuri tietäjä. Näin pitkälle emme vielä koskaan ole uskaltaneet. Täytyypä tunnustaa, että selkäpiitäni hiukan niinkuin karmii. Minä en pidä noista suurista, lujarakenteisista olennoista.

Vuorenvanha (halveksivasti). Kurja pelkuri! Luuletko heidän mitään meille voivan? Me kääpiöt olemme mahtavimmat heitä, sillä meillä on sitä, jota nuo ylpeät, kookkaat ihmiset eniten rakastavat ja himoitsevat — kultaa!

Ovela (nauraa). Niin, kultaa, sitä me kaikki rakastamme sekä ihmiset että kääpiöt.

Vuorenvanha. Vaiti, lörpöttelijä, älä hukkaa aikaamme loruillemiseen. Sinä näit tytön?

Ovela. Näin kyllä lymyapaikaltani katajan juurelta. Ja kuulin myös, miten hän vaikeroi köyhyyttään.

(Jatketaan 2 lehden takana.)

KUN KANA KATOSI.

Rudolf Koivun kuvasatu.

Elipä kerran ukko ja akka. Asuivat he metsän laidassa, pienessä punaisessa mökissä. Kesäisin ja syksyisin he metsästä marjoja poimivat, talvet taas tupasessaan lepäilivät. Heidän ainoat kotieläimensä olivat kukko ja kana. Yhtä hellästi kuin ukko akkaansa hoiti kukkokin kanaansa. Parhaat palat aina kanaselleen säästi.

Metsän keskellä asuskeli ilkeä metsänpeikko. Öisin se liisuskeli ympäriinsä paha tekemässä. Eräänä yönä hiipi se latoon, jossa kukko ja kana nukkuivat ja sieppasi kanan kainaloonsa paeten metsään. Kukko nosti hirveän metelin. Se juoksi itkien ukon ja akan luo valitellen hätäänsä heille. Ukko ehdotteli, että he kukon kanssa läksisivät peikon asunnolle vaatimaan kanaa pois. Kukko mielellään suostui, ja he läksivät.

Kulkivat aikansa, tuli kanto vastaan. „Mihin matka?“ kysyi kanto.

Ukko selitti. Kanto pyysi päästä mukaan. Siihen suostuttiin ja niin he kolmisin jatkoivat matkaansa.

Kulkivat, kulkivat, tuli pajunvitsa vastaan.

„Minne malka?“ kysyi se.

Ukko tällekin selitti matkan määrän. Pajunvitsa pyrki mukaan ja pääsi myöskin.

Taas kulkivat aikansa ja tuli krapu vastaan. Tämäkin tiedusteli heidän matkansa määrää ja pyrki mukaan. Otettiin joukon jatkoksi krapukin.

Saapuivat viimein peikon mökille. Peikko ei ollut kotona, mutta kana istui korkealla leipä-orren päällä ja vapisi pelosta. Peikko oli metsässä, puiden haussa ja kana odotteli joka hetki hänen

palaavan. Pajunvitsa, joka seisoskeli kynnyksellä ja avoimesta ovesta näki ulos metsän reunaan asti, ilmoittikin yht'äkkiä peikon lähestyvän. Silloin kaikki piiloutuivat minkä mihinkin ennätti. Ukko hyppäsi uunin päälle, kukko kanan viereen orrelle, kanto nurkkaan, krapu vesisaaviin ja pajunvitsa laskeutui kynnykselle pitkälleen.

Tulla kompuroi peikko tupaan, mutta kynnyksellä sotkeutuikin pajunvitsaan ja lankesi pitkin pituultaan tuvan permannolle. Löi otsansa langesaansaan tuolin kulmaan ja juoksi joutuin vesisaavin luo hautelemaan kylmällä vedellä otsaansa. Mutta painaessaan päänsä saaviin tarttuikin krapu hänen nenäänsä ja nipisti ankarasti. Peikko kauhuissaan kiljasi. Samassa kanto syöksähti nurkasta ja alkoi peikkoa mukiloida minkä ennätti. Peikko kirkuen pakeni metsään, mutta ukko, kukko, kana, kanto, pajunvitsa ja krapu palasivat iloisina ukon mökille.

(Jatkoa 2 lehden takaa.)

Vuorenvanha. Hän on sopiva tarkoitukseemme. Sikke-muori on jo vanha ja huononäköinen. Me tarvitsemme uuden aarreaitanvartian. Vuoren laki määrää, että vartian täytyy olla ihminen.

Ovela (viheltää pitkään). Ahaa, sitkö varten Vuorenvanha. Kun tyttö palaa, astut sinä puhuttelemaan häntä ja houkuttelet hänet kanssamme vuoreen. Lopusta minä pidän huolen —.

Ovela. Suuri tietäjä, etkö itse tahtois puhutella tyttöä. Minä — — — — — suoraan sanoen vähän pelkään noita ihmislapsia.

Vuorenvanha. Vaiti! Luuletko minun turhaan ottaneeni sinut mukaani? Tiedän tarkoin, mihiin kelpaat. Sinulla on paras järki kääpiökansasta. Kuningas vaatii sinua käyttämään sitä meidän kaikkien onneksi. Kuulen hänen askeleensa. (Nostaa kätensä uhkaavasti.) Tottele! (Poistuu vasemmalle.)

Aneli (kantaen pyttyä). Tämä on tietysti myös pestävä. (Alkaa hangata astioita uudelleen.) Minun mielestäni äiti kuitenkin olisi voinut ostaa tuon helminauhan.

Ovela (kumartuen syvään). Terve kaunis tyttö!

Aneli (pudottaa säikähtyneenä hulikon kääpiön nähdessään). Hyi, mikä kummallinen pikku kuvatus.

Ovela. Älä peljästy, kaunis tyttö, olen eksynyt kulkija enkä sinulle pahaa aio. (Syrjään.) Kuvatus! Nuo ylpeät ihmisolennot pitävät kuvatuksina kaikkia, jotka eivät ole samanlaisia hongankolistajia kuin he itse. (Ääneen.) Kaunis tyttö. Saisinko istua tähän vähän levähtämään?

Aneli. Istu vaan, maltas, kun pyyhkäisen rahia hiukan.

Ovela. Elä vaivaannu, pyyhin itse. (Ottaa hienon silkkiliinan taskustaan ja aikoo pyyhkiä rahia.)

Aneli. Hyvänen aika, älkähän toki, se on aivan liian hieno riepu. Tämä kyllä kelpaa. (Pyyhkii esiliinallaan rahia.)

Ovela. Kiitos, saanko ehkä tarjota sinulle tämän oman riepuni. (Ojentaa silkkiliinan tytölle.)

Aneli. Sehän on oikeata silkkiä, niin hieno ja korea. (Hypistelee liinaa empien.) En minä voi tätä ottaa, laskette leikkiä.

Ovela (laskee huivin Anelin hartioille). Kas, miten hyvin se soveltuu sinulle.

Aneli. Voi sentään, kun se onkin kaunis!

Ovela (ottaa taskustaan lippaan). Katsopas näitä helyjä, mitä niistä pidät? (Ottaa lippaasta helminauhan ja sormuksen.)

Aneli (lyö kätensä yhteen). Voi, miten kaunis helminauha, paljoa kauniimpi kuin lautamiehen Liisan. Ja niin soma sormus!

Ovela. Jos ne miellyttävät sinua, pidä ne.

Aneli. Ihanko totta! (Ottaa korut, pistää sormuksen sormeensa ja helminauhan kaulaansa.)

Ovela (ojentaa hänelle peilin).

Aneli (katsellen kuvaansa). Voi, miten sievä olenkaan, miten hieno, melkein kuin prinsessa.

Ovela. Sinä olet kiltti ja viisas tyttö. Etkö tahtois tulla kuninkaan palvelukseen? Silloin saisit tuollaisia koruja mielin määrin.

Aneli (pelästyen). Kuninkaan! En toki, en minä lähde äidin luota minnekään.

Ovela. Sinun ei tarvitse tehdä työtä, eikä pilata pieniä, kauniita käsiäsi. Kultaa ja kalliita kiviä saat mielin määrin.

(Jyrki ja Kaisa tulevat tietä pitkin laulaen.)

Kuule metsä huminoid,
hongat, kuuset laulaa,
rastaanvirsi kirkas soi,
punamarjat hohtaa.
Joudu, riennä, tänne saa
sinisalon helmaan,
täällä huoli unhottuu,
murhe iloks muuttuu.

Ovela. Hyss! Elä virka heille mitään (Piiloutuu.)

Aneli. (Kätkee kiireesti korunsa.)

Kaisa. Päivää, Aneli! Tule mukaan metsään.

Aneli. Mitä sinne?

Kaisa. Menemme tekemään kerppoja.

Aneli. En halua tulla pilaamaan pieniä kauniita käsiäni.

Kaisa (nauraa). Jopas, koska sinä niin hienoksi olet tullut? Antakaa anteeksi, armollinen mamselli.

Jyrki. Tule pois, Aneli, äläkä turhia lörpöttele. Metsässä on hurjan hauskaa ja kaunista.

Aneli. Onko siellä kauniimpaa kuin kuninkaan linnassa?

Kaisa. Kuulepas tuota! Aina sinä olet ollut ylpeä ja laiska, mutta nyt olet tullut vallan pätkähulluksi.

Jyrki. Aneli, mitä sinä oikein hassuttelet!

Kaisa. Tule pois, Jyrki, Aneli on pahalla päällä tänään. Hyvästi, prinsessa. (Jatkavat matkaa.)

Aneli. Menkööt vain, minua ei haluta juoksentella kanervikoita ja riipiä puista oksia. Olen kyllästynyt sellaiseen työhön.

Ovela. (kömpii esille). Huh, mitä sivistymättömyyttä joukkoa, perin sopimatonta seuraa noin kauniille tytölle. Kuninkaan linnassa ei sinua kukaan loukkaa. Saat istua joutilaana kaiken päivää.

Aneli. Saanko? Ja saanko todella koruja ja helmiä niin paljon kuin tahdon?

Ovela. Enemmän kuin tahdot. Tule, minun täytyy rientää.

Aneli. Ensimmäisen jätän hyvästi äidille.

Ovela. En uskalla viipyä. Sinun on tultava heti, jos tulet.

Aneli (empii). Mutta äiti — — äidille tulee ikävä, — — — ei, en minä voi lähteä näin hyvästiä sanomatta.

Ovela. Jääös sitten, ymmärtämätön tyttö. Jää edelleen köyhään metsämökkiin pesemään astioita.

(On lähtevinä.)

Aneli. Maltas, kiltti pikkumies, minä lähdän muakaasi. Haluan tulla rikkaaksi.

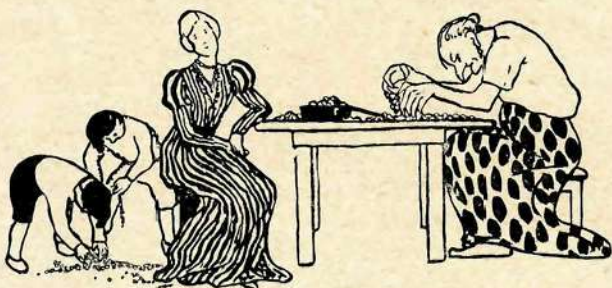
II näytös.

Kääpiöiden luola. Perällä tumma korkea arkku. Sen edessä pöytä täynnä kultarahoja ja kalliita kiviä. Aneli ja Sikke-muori laskevat rahoja. Sivulla kääpiöitä erottamassa jalokiviä.

Aneli. (Hän on käynyt kalpeaksi, kasvoissaan tylsä ilme, hyvin hienoissa vaatteissa, kaula, käsivarret ja sormet täynnä koruja). Yksituhatta — — kaksituhatta, — kolmetuhatta, — viisituhatta — —

Sikke-muori (vanha, kurttuinen ja käpristynyt, silmissä ahne kiilto, sormet pitkät, koukkuiset). Nyt laskit väärin, minne jäi neljätuhatta? Sinä et koskaan opi ymmärtämään kullan arvoa.

Aneli (haukotellen). Oih, kuinka tämä on ikävää? Laske sinä, **Sikke-muori**, sinä osaat paremmin kuin minä (Työntää kulturaläjä huolimattomasti luotaan.)

Sikke-muori. Oma häpeäsi. Olet ollut täällä jo viisi vuotta, etkä vielääkään ole oppinut arvioimaan kultaa.

Aneli. Viisi vuotta! Sano pikemmin viisisataa. Oh, kuinka pitkä aika onkaan siitä, kun lähdin kotoa viekkaan **Ovelan** kanssa tänne pimeään luolaan.

Sikke-muori. Etkö ole muka saanut mitä halusit?

Aneli. Olen kyllä, koruja ja hienoja vaatteita yllin kyllin, mutta mitäpä siitä, kun en saa niitä näyttää kenellekään.

Sikke-muori. Hupakko, eikö siinä ole onnea kyllin, kun saa nähdä kultaa ja koota sitten (Kuiskaa.) Tiedätkö, **Sikke-muorilla** on sata pussillista kirkasta kultaa ja toinen mokoma kalliita kiviä.

Aneli. Mitä hyödyttää sinua kultaa?

Sikke-muori. Minä rakastan sitä. (Laulaa. Kääpiöt kohottavat päänsä, yhtyvät lauluun.)

Kulta on mun kotini
isäni, ja äitini.
Kultaa yksin rakastan,
kultaa, kultaa haluan.
Kulta on mun onneni,
toivoni ja iloni,
kulta kaunein unelmain,
kultaa, kultaa pyydän vain.

Aneli. Kauanko olet jo ollut täällä, **Sikke-muori**?

Sikke-muori. En tiedä, muistan vain olleeni nuori tyttö kuten sinäkin tänne tullessani.

Aneli. Kauheata! Etkö ole sen koommin koskaan käynyt ylhäällä maan päällä, missä aurinko paisaa ja metsä vihannoi.

Sikke-muori. En koskaan. Kulta on aurinkoni, säkenöivät hohtokivet metsäni.

Aneli (vaipuu mietteisiin). Kurja, kullanhimoinen akka. Muutunko minäkin samanlaiseksi?

(Kääpiökuningas, Vuorenvanha, Ovela, kääpiöitä sisään, **Sikke-muori**, **Aneli**, kääpiöt kohoavat seisomaan, kumartavat.)

Kääpiökuningas (kääntyy **Anelin** puoleen). Terve sinulle, ihmlapsi!

Aneli (niiaten). Terve teille, kuningas.

Vuorenvanha. Kuninkaani määräyksestä ilmoitan sinulle suuren ilon. Armollinen hallitsijamme on suvainnut mielistyä sinuun, ja vaikka oletkin vain viheliäinen ihmisolento, on hän suosiossaan päättänyt korottaa sinut puolisoiksesi. Sinä tulet maailman rikkaimmaksi ruhtinattareksi.

Aneli (säikähtäen). Hyi! Ei ikinä. (Kääpiöt murisevat uhkaavasti.)

Vuorenvanha. Mitä uskallat jyristä sinä kurja maanmato! Häväisethkö mahtavaa hallitsijaamme? (Rohottaa kättään.)

Kuningas. Vaikene, Vuorenvanha, rauhoittukaa, alamaiseni, minä olen päättänyt korottaa hänet puolisoikseni ja päätöstäni en muuta. Illalla kun kiiltoamatot syttyvät vietämme häämme. (Kuningas ja kääpiöt lähtevät.)

Ovela (mennessään **Anelille**). Muista minua, kun tulet kuningattareksi, minähän olen onnesi seppo.

Aneli. Sinä pieni ilkeä kuvatus! (**Sikke-muorille**) Oi, muori, muori, neuvokaa mitä minuntuleetehdä.

Sikke-muori (laskee). Kuusituhatta — — — minulle on kaikki yhdentekevää, kaikki muu kuin kulta.

Jyrki (tuomenoksa hatussa miekka vyöllä hiippi sisään varovasti). Olenko saapunut oikeaan paikkaan? (Näkee **Anelin**.) Onko se hän? Ei, ei, tämä kalpea, kuihtunut tyttö ei voi olla iloinen punaposkinen lapsuudenystäväni **Aneli**.

Aneli. Minä olen **Aneli**, mutta ken olet sinä ja kuinka olet tänne päässyt?

Jyrki. Olen **Jyrki**, Tuomelan **Jyrki**. Etkö minua enää tunne?

Aneli (herää kuin pahasta unesta). **Jyrki**! Oi, muistanhan sinut. Miksi olet tänne tullut? Haluatko sinäkin kultaa?

Jyrki. Vieläkö kysyt! Tietysti viemään sinut äitisi luo.

Aneli. Äiti! Kuinka äiti jaksaa?

Jyrki. Sinua suree, luulee sinun kuolleen. Kaikki ihmettelivät äkkinäistä katoamistasi ja arvelivat sinun ijäksi hävinneen. Minä yksin uskoin sinut vielä jostain löytäväni. Olen etsinyt maat, metsät ristiin rastiin, huutanut ja huhuillut. Mutta viime yönä näin sinut unissani. Sinä istuit pienessä luolassa ja huusit: tule! Koko päivän olen kuljeksinut metsässä, viimein osuin tänne ja nyt vien sinut mukaani ihmisten ilmoille.

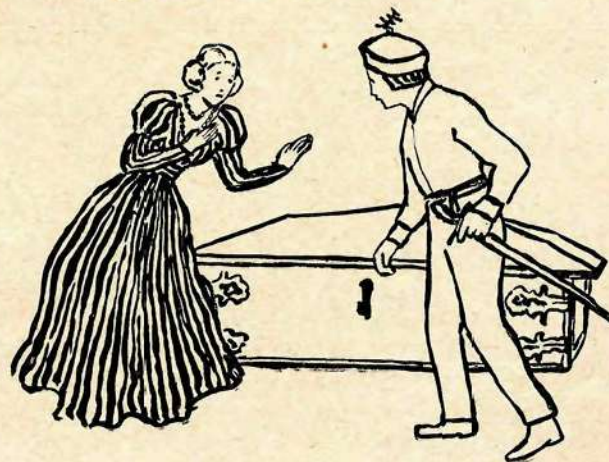
Aneli. Oi, **Jyrki**, emme me pääse.

Jyrki. Miksi emme, lähdemme samaa tietä kuin tulinkin.

Aneli. Ystävä parka, siitä ovesta ei kukaan mene ulos, ja jokainen, joka siitä sisään tulee, jää tänne ikuisiksi ajoiksi.

Jyrki. Se ei ole mahdollista **Aneli**, **Aneli**, miksi tulit tänne?

Aneli. Ylpeyteni ja turhamaisuuteni sokaisivat järkeni. Tänä iltana ottaa kääpiökuningas minut puolisoikseen, ja silloin olen ijäksi vuoren vanki.

Jyrki. Minä en salli sen tapahtua, ensin upotan kelpo miekkani hänen rintaansa. Tuomelan Jyrki ei suotta ole oppinut asetta kantamaan (Vetää miekkansa huotrasta). Tule, Aneli, me murramme oven. (Hyökää luolan ovea vastaan.) Turha vaiva, se on kova kuin tämän kirotn kallon seinät.

Sikke-muori (on istunut mietteissään). Tuomela — sanotko Tuomela?

Jyrki (kääntyy Sikke-muorin puoleen). Tuomela on kotini nimi, mummo.

Sikke-muori (kuin unessa). Kasvoiko kotisi ikkunan ulkopuolella nuori solakka tuomi, jonka valkoiset kukkaset tuoksuivat ihanammin kuin minkään muun puun kukat?

Jyrki. Tupamme ulkopuolella kasvaa vanha tuuhea tuomi, ja sen ympärille on versonut uusia nuoria puita. Siitähän on kotini nimensäkin saanut. (Otaa hatustaan tuomenoksan.) Katsopas, tämä on vanhasta puusta.

Sikke-muori (tarttuu ahnaasti kukkaan, vetää sisään sen tuoksua). Niin, niin, se on kotituomestani. Nyt muistan kaikki, suuren pihakuusen, vanhan kiviraunnon, jonka vieressä orjantappuruusut kukkivat, muistan isäni ja äitini siskoni ja veljeni.

Jyrki (hämmästyneenä). Olisitkohan sinä iso-äitini sisar, joka nuorena hävisi karjatiellä?

Sikke-muori. Hävisin, seurasin kavalan kääpiön houkutusta. Olin ylpeä ja turhamainen, halusin rikkautta ja koruja. Niitä sain, mutta koskaan en löytänyt takaisin kotiini enää.

Aneli (vavisten). Kuten minäkin. Oi, jospa keran vielä pääsisin oman äitini luo, en ajatustakaan tuhlaisi kultaan ja rikkauteen. Etkö voi, Sikke-muori, auttaa meitä? (Lähestyy vanhusta kädet ristissä.) Oi, sinä tiedät ja tunnet kaikki vuoren salaisuudet, pelasta meidät.

Sikke-muori (liikutettuna). Mitä on outo kosteus silmissäni? Itkenkö? Minä, joka viiteenkymmenen vuoteen en ole surrut enkä iloinnut, tunnen sydämeni liikahdavan. Kuulkaa minua, lapset, jos kykenette avaamaan tuon arreakun, löydätte siinä päällimmäisenä kulta-avaimen, se avaa luolan oven.

Jyrki. Nopeasti toimeen. (Aneli ja Jyrki polvistuvat arkun eteen koettaen avata sitä.)

Aneli. Oi, se on liian raskas, emme jaksa kohottaa kantta.

Jyrki. Meidän täytyy. (Ponnistaa yhä.)

Aneli. Sikke-muori, auta meitä!

Sikke-muori (on taas vaipunut laskemaan kultarahoja). Seitsemäntuhatta — — —

Aneli (ravistaa häntä olkapäistä.) Sikke-muori, heitä kulta, auta meitä ja tule sitten mukaamme Jumalan raikkaaseen ilmaan.

Sikke-muori (höpisten). Kultani, minäkö jätäisin kultani — ei koskaan?

Aneli. Hirveätä, hän on kokonaan kullan lumoissa. (Kuuluu kopinaa.) Kääpiöt lähenevät, oi Jyrki, Jyrki, me olemme hukassa!

Jyrki (kohottaa olkapäällään arkunkantta, se ponnahtaa äkkiä auki). Avain! Taivaalle kiitos, avain! (Heiluttaa avainta kädessään.)

Aneli. Liian myöhään, he tulevat! (Kääpiöt syöksyvät sisään huutaen). Varkaita, rosvoja.

Jyrki (pistää avaimen oveen ja uhkaa miekalla kääpiöitä). Takaisin!

Kääpiökuningas. Seis, uhkarohkea nuorukainen. Sinä olet vallassamme.

Jyrki. En ikinä. Aneli, tule.

Kääpiökuningas. Aneli, viisi vuotta olet ollut luonamme, olet saanut kultaa ja kalliita kiviä yllin kyllin. Tahdotko nyt lähteä takaisin köyhyyteen?

Aneli. Tahdon, olen mieluummin köyhä Jumalan vapaan taivaan alla kuin rikas täällä pimeässä. (Osottaa Sikkemuoria.) Katsokaa häntä, kullanhimo on sokaissut hänet, hän ei näe eikä kuule muuta kuin kultaa. Taivaalle kiitos, kullalla ei enää ole valtaa ylitseni. Avaa ovi, Jyrki, astukaamme ulos ihmisten joukkoon tekemään rehellistä työtä. (Heittää korut kaulastaan ja käsistään.) Tuossa kirotn korunne, jotka viettelivät minut syntiin.

Jyrki. Niin, Aneli, sinä ja minä. (Avaa oven.)

(Kääpiöt tahtovat hyökätä heidän jälkeensä.)

Kääpiökuningas (muuttuneena). Seis! Me emme voi pidättää häntä. Kulta on kadottanut valtansa hänen ylitsen. (Peittää kasvonsa.)

Aneli. Hyvästi, kääpiöt, hyvästi, kurja Sikke-muori. Jyrki, Jyrki, minä näen taas ihanan auringon.

Jyvä pieni varpuselle!

Talvi peitti pellot, niityt,
meni kaunis kesä;
loppui ruoka varpu raukan,
oieittyi pieni pesä.

Lumimyrskyt möyryävät,
siementä ei missään;
pihamaalla varpu raukka
värjyy näännyksissään.

lloitsevat ihmislapset,
kun saa joulunajat;
kylmät ovat joulunakin
varpu raukan majat.

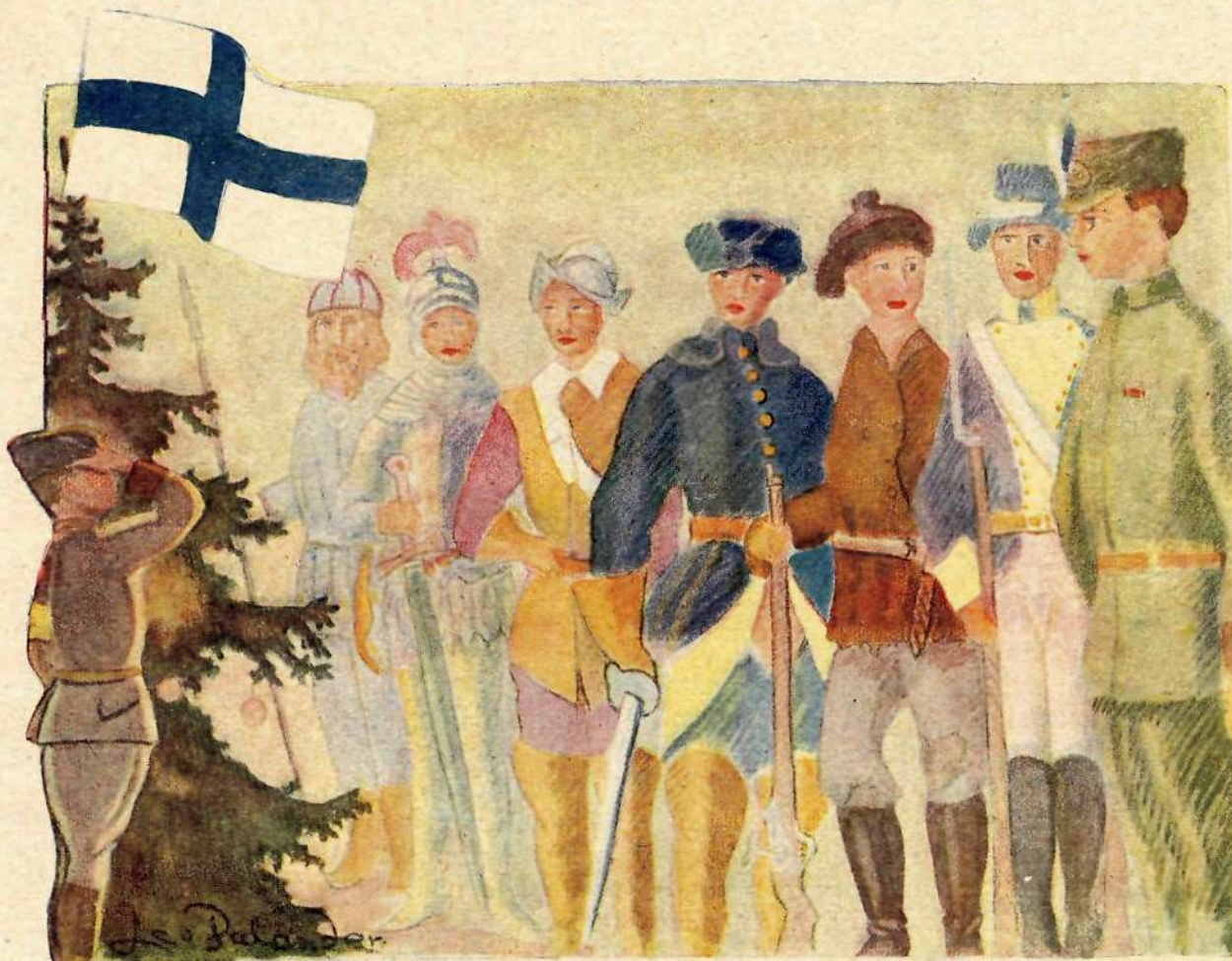
lkkunoista kimmeltävät
kirkkaat juhlaivalot;
pimeät on joulunakin
varpu raukan talot.

Joulupuurot, vehnäleivät
ihmisillä meillä;
nälkä varpu raukalla on
talvisilla teillä.

Jyvä pieni varpuselle
heitä, lapsi kulta;
silloin kauniin joululahjan
rakkaus saa sulta.

Eemeli Etelälähti.

Kunniapartio.

Kun syttyvät kuusen kynttilät,
niin latvassa, kaiken yllä
sinivalkea lippumme liehuu
— ja siinä sen paikka on kyllä.

Se kauvan on ollut jo kätkössä
ja kärsinyt sortoa suotta.
Sitä vainottu on kuin sen kansaakin
niin monta raskasta vuotta.

Vaan kun meidän lippua vainottiin,
sitä rakkaammaksi se muuttui,
siihen uskomme kiintyi ja toiveemme,
kun meiltä kaikkea puuttui.

Nuo pojat taattojen harmaiden,
jotka uskon, kunnian, kodin
ja vapauden puolesta hurmehtivat
monin raskain, rautaisin sodin.

Ja niin pitkä on heidän saattonsa. —
Aina meidän päivittäin asti
on kestänyt vihaa ja vainoa,
mi mullan hurmeella kasti.

Ja mieliin huolien painamiin
sai entisaikojen kuvat,
ja rivit muinaisten urhojen
ne eteemme kangastivat.

He piilivät sisseinä metsissä,
mailla vierailta vaivoja näki.
Vaan kunniallapa kaatua
aina tiennyt on Väinölään väki!

Olis aika jo laata taistelun;
sitä taivaalta toivokaamme!
Olis aika jo töihin rakkauden,
ja rauhaa kaipaisi maamme. —

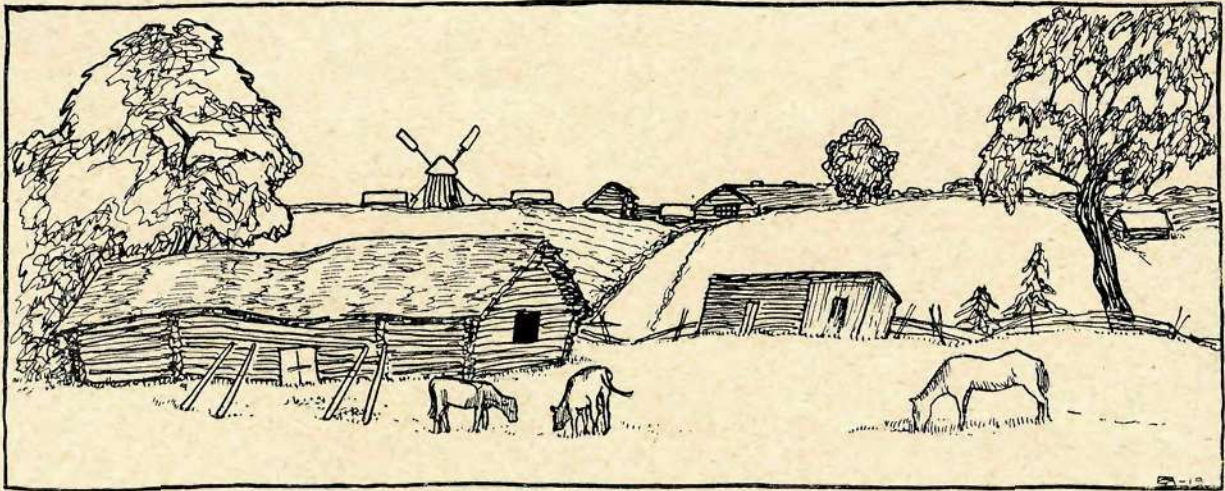
Oi jospa jo päätyisi ottelu
ja väistyisi vainojen halla
ja lippumme kaunoinen liehua
sais selkeän taivahan alla!

Sinä, lapsonen kuusen juurella,
pidä mielessä taattojen mahti!
Tee kunnia saattolle vuosatojen:
se on lippumme kunniavahti!

A. S.

TARINA VALKOSESTA VARPUSESTA.

Kirjoittanut *O. Relander*, kuvittanut *Eva Anttila*.

Olipa kerran maanviljelijä, joka ei saattanut iloita menestyksestä. Hänen talonsa oli näet huonossa kunnossa, pellot kasvoivat enimmäkseen vain rikkaruohoa, lehmät lypsivät vähän, hevoset olivat laihoja ja laiskoja, rakennukset kovin rappiolla. Maanviljelijä köyhtyi ja velkaantui. Ei varmaankaan kuluisi pitkää aikaa, ennenkuin mies perheineen hädettäisiin tilalta.

Talonpoika valitti kaikille huonoa onneaan, jota hän kaikesta syytti. Hänelle ei muka mikään onnistunut. Hän sai aina huonoja satoja sopimattomien ilmojen tähden. Kova onni antoi hänelle niin kehoja lehmiiä. Ja sateet ja poudat ja pakkaset vahingoittivat hänen vainoitaan enemmän kuin kenenkään muun.

Huono onni, huono onni! Se oli kaikkeen syynä. Sitä hän itse uskoi ja siitä hän puhui kaikille naapureille.

Mutta kerran tapasi hän viisaan miehen, joka kuullessaan hänen taaskin valittavan huonoa onneaan sanoi voivansa auttaa häntä. Viisas mies ilmoitti tietävänsä keinon, miten voisi muuttaa huonon onnen hyväksi.

Talonpoika innostui suuresti ja halusi kuulla, miten se voisi tapahtua.

Viisas mies kertoi silloin, että oli olemassa valkoinen varpunen. Se oli hyvin harvinaisen lintu. Jotkut ihmiset vain olivat sen nähneet. Mutta ken sen kerran onnistui näkemään, hänen onnensa kääntyi hyväksi.

Uteliaana kysyi talonpoika, miten sen varpusen saisi nähdä. Mies sanoi, että valkoinen varpunen näyttäytyi ainoastaan aikaisin aamulla, auringon nousun aikana.

Talonpoika, jolla oli ollut tapana maata pitkään, halusi mielellään saavuttaa onnen ja rupesi nousemaan varhain aamulla, jo auringon nousun aikana. Heti ylös noustuaan hän lähti ulos pelloille ja nurmille etsimään valkosta varpusta. Varpusta hän ei nähnyt, mutta hän näki paljon muuta tärkeää. Hän huomasi, että useita välttämättömiä töitä oli jäänyt ja jäi kokonaan tekemättä, ja paljon tehtiin huonosti tai aivan liian myöhään. Hän näki aamun kirkkaassa valossa, että hänen talossaan oli kaikki huonossa kunnossa, rakennukset lahoivat, aidat kaatuivat, ojat umpeutuivat. Hän näki, että hänen kotieläimensä eivät saaneet sellaista hoitoa kuin olisivat tarvinneet. Hän näki myös, että hänen talonväkensä oli laiskaa ja hidasta. Ei kukaan tullut oikealla ajalla työhön.

Mutta kun hän varpusta etsiskelläkseen kerran oli noussut niin aikaiseen vuoteelta ja lähtenyt liikkeelle, alkoi hän aikansa kuluksi askarrella yhtä ja toista. Hän korjaili aitoja, puhdisteli oja, raivasi teitä, kuokki puutarhamaata, piti huolta kotieläimistä, kehoitteli perheväkeänsä ja työntekijöitänsä huolellisuuteen ja uutteruuteen ollen itse hyvänä esikuvana. Ja ihme ja kumma, kuinka kaikki muuttui talossa.

Sen isännän ei onnistunut koskaan nähdä valkosta varpusta, mutta eipä hän sitä kovin kauan etsinytkään. Hän huomasi, että onni tuli ilman sitäkin hänen taloonsa. Se tuli noiden varhaisten, toimillisesti käytettyjen aamuhetkien mukana.

SYYSPÄIVÄ VIENANMEREN SAARISTOSSA.

Joulupukille kirjoittanut K. E. Kivirikko.

Olin toverini kera retkeilyt Venäjän Karjalan loppumattomissa metsissä ja viimeksi veneessä lasketellut Tshirkka-Kemin vaahtoavia koskia Vienan Kemiin. Tämä kaupunki-pahanen sijaitsee pitkän, kapean lahden perukassa, jossa tuskin voisi huomata olevansa suuren meren lähetytyillä. Taivas oli jo kauvan ollut pilvessä, ja kolea itätuuli puhalsi tuimasti. Mutta ilmapuntari ennusti työntä ja poutaista, joten uskalsimme pienessä soutuveneessä pyrkiä meren ulapalle. Pari Karjalan miestä saatiin soutajiksi, ja ripeästi matka sujuikin vastatuulesta huolimatta. Jo häipyivät pienet, ränsistyneet puutalot näköpiiristämme, korkeita kalliosaaria kohosi taivaanrannalle, ja lahti laajeni suppilomaisesti merelle päin. Kolealta ja kostealta tuntui veneessä istuminen, rajummin alkoivat aallot keulassa pärskyä ja silloin tällöin vaahtoava ryöppy roiskahti soutajien niskaan, tehden merellä olon kaikkea muuta kun hauskaksi. Kun lisäksi alkoi sataa tihuuttaa, ei auttanut muu kuin laskea korkean Kollgoran saaren suojassa rantaan. Vene vedettiin rantakiville, ja eväinemme kaikkinemme etsimme suojaa tiheästä kuusikosta. Kylmä oli, oikein tuimasti puistatti. Mutta kaikin miehin kokosimme puita ja virikkeitä, ja kohta loimusi iloinen nuotio kuusen juurella.

Kun sade muutaman tunnin perästä lakkasi, ja siellä täällä sinitaivaskin pilven lomassa pilkisti, muuttui mieli hilpeäksi. Ei kohissut enää tuulikaan kuusikossa, jo riksuitti sinirintasatakieli tuossa ihan lähellä, ja korppi raakuen läksi rannalle ruokailemaan.

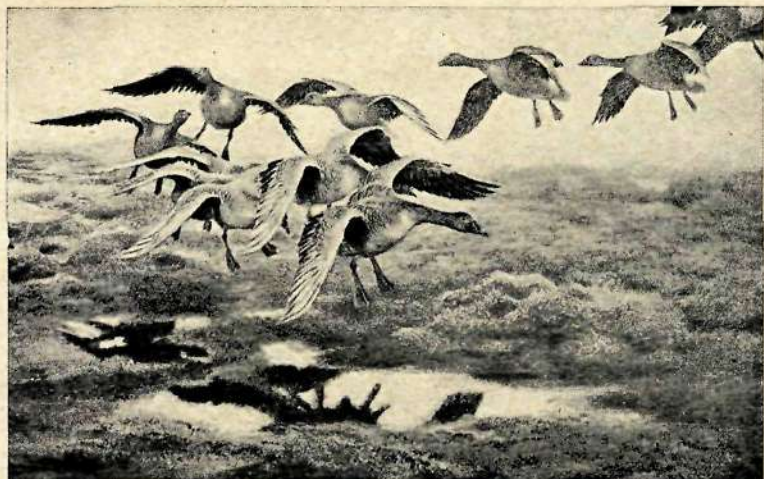
Aloimme koota tavaroitamme viedäksemme niitä takaisin veneeseen samalla noutaen sinne jääneitä ampumatarpeita, jotka olivat vankkaan laatikkoon sulloituina. Mutta mikä ihme ja kumma olikaan sillä aikaa tapahtunut! Vene oli kuivalla maalla eikä merta näkynyt missään. Tasainen savikenttä pikkulammikoineen näkyi edessämme ja sen takana monen kilometrin päässä valkea, kimalteleva juova. Sinne siis oli meri vetäytynyt jättäen pohjansa paljaalle, eikä saarelta pääsyä veneellä voinut ajatella. Mutta sehän ei ollut tarkoituksemme, olinmehan tulleet tänne luontoa tutkimaan, ja tutkimista täällä näytti olevan enemmän kuin olimme odottaneet.

Tietysti huomiomme heti kiintyi meren pohjaan, siinähan nyt saattoi kävellä, jos kohtakin savi juuttui jalkapohjiin. Meri oli sinne tänne jättänyt suuria leväjoukkoja. Nämä ovat isoja vesikasveja, jos kohta niin omituisen värisiä ja muotoisia, että outo niitä ei kasveiksi tuntisi. Toiset niistä olivat melkein mustia tai ruskeita, toiset punaisia tai keltaisia. Litteitä, monihaaraisia nauhoja, joissa oli parittaisia ilmarakkoja, ja olivat ne lujasti kiinni

pohjakivissä. Suurimmissa oli parin kolmen metrin mittaisia lehdentapaisia levyjä, joita miehen ranteen paksuiset varret kiinnittivät johonkin alustaan. Kuten päällekkäin olevia limaisia vuotia sai niitä voimansa takaa kiskoa erilleen toisistaan nähdäkseen, mitä niiden alla mahdollisesti saattoi olla kätkeytyneenä. Ja nämä leväjoukot näyttäytyivät pian luonnontutkijain aarreaitoiksi. Ei tarvinnut kovinkaan paljo penkoa, huomatakseen että meren eläimistö oli vetäytynyt levien alle piiloon odottaessaan merta, joka varmasti määrääjän kuluttua saapuisi ja tekisi sen eläjille vapaan liikkumisen mahdolliseksi. Monenlaisia ja monenvärisiä matoja kiemurteli niiden limaisilla pinnoilla. Isoja taskurapuja pitkine, hoikkine säärinensä, sakset valmiina nipistämään, pakeni leväjoukkojen alle, ja moni kaunis kalakin räpytteli eviään tultuaan levien alta paljastetuksi. Olipa pohjemmalla moni suurempikin kala, leveä ja litteä sekä pohjan värinen, ja niiden ympärillä ja päällä ryömi rapuja kuin sumpussa.

Vielä rikkaampi oli elämä pohjalätäköissä. Kun haavinsa niihin pisti ja sitten ilmoille kohotti, oli sen pohjalle jäänyt sakka eläviä täynnä. Suuria ja pieniä rapuja mitä kummallisimpia muotoja, pitkiä, kapeita ja sivuillapäin litistyneitä kaloja, toisia leveitä ja laakeita, kaikki sikin sokin. Lisäksi kaiken kokoisia simpukoita ja kotiloita sekä kuorellisia että kuoretomia. Oli siinä tosiaankin vilinää ja elämää monellaista. Ei ole Suomen asujamilla monellaakaan aavistusta siitä elämän runsaudesta, minkä suolainen meri helmaansa kätkee. Mutta harva on myös tullut ajatelleeksi, että semmoinen meri on niin lähellä maamme rajoja.

Kuitenkin olimme nähneet vasta mitättömän vähän meren eläinmaailmasta, olihan meri meistä tuolla kaukana matkan päässä. Mitä kaikkia olikaan se tuova mukanaan, kunhan se jälleen rannoille saapuisi. Sitä odotellessa tutustuimme moneen lintulajiin, jotka jo tähän vuodenaikaan tekivät muuttoa pohjan pimeiltä perukoilta. Han-

Hanhet laskeutuvat levolle.

(Jatketaan 2 lehden takana.)

Heinäniityllä.

Rastas laulaa aamuvirttä,
muurahainen vetää hirttä;
Luoja kirkkaan ilman soi,
tuuli tervehdyksen toi.
Kaikki kaunista on, oil

Käki kukkuu, lehto raikuu,
puhe, nauru kaukaa kaikuu,
huudot huhuu: „Hoi, ho-hoi!“
Heinäväki haravoi —
kaikki kaunista on, oil

Työ se sujuu rivakasti,
kohta päästään päähän asti.
Haukaa leivon laulu soi.
Heinäväki ilakoi.
Kaikki kaunista on, oil

Päivä paistaa, heinä häilyy,
kaunihina ilma säilyy.
Hauku äänen tänne toi:
„Heinäväki, syömään, hoil!“
Kaikki kaunista on, oil

Heinäväki nyt jo syöpi,
puhelee ja leikiks lyöpi;
kyll' on hyvää leipä, voi.
Päivä säteitensä loi —
kaikki kaunista on, oil

Sitten työhön utterahan,
heinäkuormaa polkemahan.
Heinäväen huudot soi.
Iltta viimein leivon toi.
Kaikki kaunista on, oil

Inja Puhakka.

Isoäiti.

*„Kaikki lapsi-kultani
ulkotöit’ on vääntämässä;
pataani ja tultani
heitä varten hoidan tässä.*

*Onnellista, kun näin saan
vielä olla hyödyks heille,
ruuan pystyn laittamaan
askareissa uupuneille“.*

Taskuravut pakoveden aikana kalain kimpussa.

het olivat kerääntyneet tavattoman isoiksi parviksi. Tuhansia lenteli ilmassa kovasti huutaen, tuhansia laskeusi leväkasvoille herkuttelemaan, tuhannet pimitivät taivaanrannan kaukana meren ulapalla. Monet pienet, sirriäisiksi nimetyt kahlaajat, joiden pesäpaikat lienevät jossakin vielä tuntemattomissa Jäämeren saarissa, parveilivat pitkin rantoja hienosti viheltäen, tai kimmahti iso räikeänvärinen rantaharakka lentoon jonkun kiven takaa rajusti huutaen. Ylhäällä ilmassa kierteli iso merikotka. Sen juhlallista kaareilemista seurassimme pitkän aikaa, kunnes huomassimme jyrkällä kallionkielekkellä vähän matkan päässä koko poikueen, 4 kappaletta.

Jopa alkoi veden reuna lähestyä, moni lätäkö tuolla kaukana liittyi mereen. Leväryydykset pääsivät jälleen kohoamaan ja eläimet niiden alta vapauteensa. Nyt ei ollut meri enää kuin parin kilometrin päässä. Siinä sen aalto vyöryi meitä kohden vielä kerran nostaen pohjasakan pinnalle sekä sekoittaen veden pahanpäiväisesti. Hetkinen vielä, ja veneen saatoimme jälleen työntää rannasta.

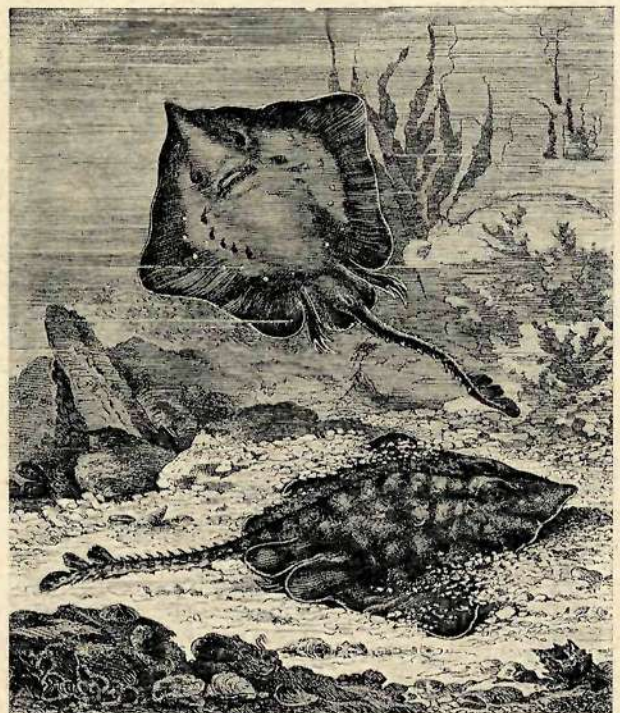
Ilma oli nyt muuttunut lämpimäksi, joku pilventönkä vielä metsän taakse ajautui, mutta meri oli kuin iso peili, vain valtava maininki loivine aaltoineen pärskyi kalliorantaa vastaan. Nyt olimme saaneet nähdä vuoksen ja luoteen eli pako- ja nousuveden vaikutukset loivalla meren rannalla. Tämä merkillinen veden liikunta, jonka kuu vetovoimallaan aiheuttaa, uudistuu säännöllisesti 2 kertaa vuorokaudessa, ja vaikka veden korkeus Vienan meressä vaihtelee ainoastaan kaksi metriä, saa se näin matalassa meressä ihmeitä aikaan.

Laskimme veneemme toiseen valkamaan kallioisemmalle rannalle, jossa vettä on syvemmältä eikä tarvinnut pelätä aluksemme joutumista kuivalle maalle pakoveden aikana. Täällä se meri vasta aarteensa paljasti. Kirkkaassa vedessä näimme nyt levien kohoavan pystyasennossa jyrkää metsää muistuttaen, ja kuten aarniometsän puissa monet, päällysvieraaksi nimetyt kasvit ja melkein koko eläinmaailma ovat löytäneet erinomaisen tyyssijan, niin täälläkin veden alla elämä esiintyi hyvin kirjavana. Ruskeitten

jättiläislehvien päällä kasvoi toisia veripunaisia pikkupensaita, ja merivuokot levittivät polttavia lonkeroitaitaan muistuttaen ihanimpia kukkia. Ja kuitenkin ne ovat eläimiä, jotka kavalasti saalista väijyvät. Mutta omituisimpia nähtävyyksiä olivat punaiset meritähdet, jotka peittivät sekä kivet että kivien lomat. Ne olivat parinkymmenen cm kokoisia, 5-haaraisia ja näennäisesti elottomia. Mutta sanottoman kauniita ne olivat kirkkaan veden läpi katsottuina. Kunkin haaran alla olevassa pitkittäisessä uurteessa on meritähdellä neljässä rivissä hentoja imujalkoja, joita venyttämällä ne pääsevät eteenpäin hitaasti, mutta varmasti. Onpa niillä jonkinlaiset silmätkin kunkin haarakkeen päässä. Pohjassa

olevia simpukoita ne syövät siten, että peittävät uhrinsa pullistamalla mahalaukkunsa suustansa sen yli, joten tämä tukehtuu ja viimein ruuaksi liukenee. Joukossa oli vielä kummallisempia merisiilejä, jotka muistuttavat piikkistä palloa. Nekin liikkuvat imujalkojensa avulla, mutta ovat vielä hitaampia. Vahvoilla hampaillaan, joita on 5 kuten kaikkia muitakin ruumiin elimiä, ne rutistavat vahvakuorisia eläimiä murkinak-sensa.

Loivalle rannalle oli meri tuonut outoja kaloja. Kun matalassa vedessä kahlasin, säikähti pohjassa makaava kampela, lähti aika kyytiä pakenemaan, isoja syrjäeviään aaltomaisesti liikutellen, ja pysähtyi muutaman metrin päähän. Siinäpä sitä ei vain olisi voinut nähdä, vaikka kuinkakin olisi näkönsä pinnistänyt. Kampelan toinen, pohjaanpäin kääntyvä kylki on maitovalkea, toinen ruskea, pohjamudan värinen. Kun

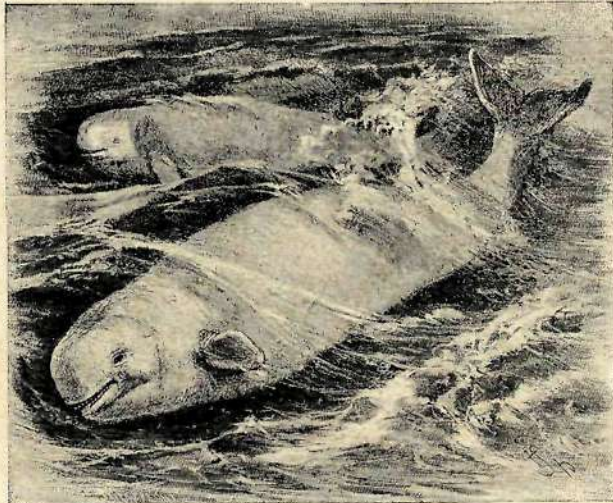

Rauskuja; ylempi allapäin nähtynä, alempi mudassa maaten.

siihen vielä laskeutuu pohjasta kohonnutta sakkaa, peittyä se aivan näkymättömiin. Toinen samallinen kala on haikalan sukuinen rausku, joka nelikulmaista laatua muistuttaen makasi pohjamudassa. Niiden mustia, laatikon tapaisia munankuoria oli tuuli ajanut rannalle.

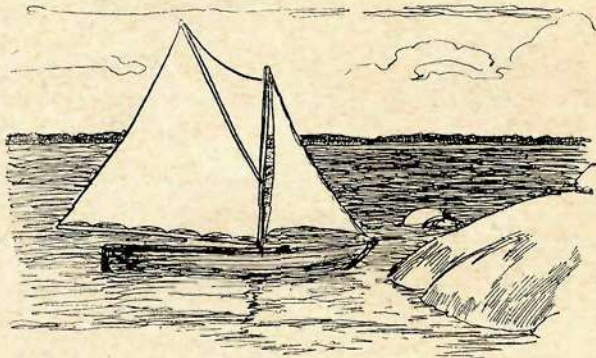
Jopas alkoi aurinko painua taivaanrannalle, joten ryhdyimme majan tekoon. Vene kaadettiin kumoon, sen toista laittaa kannatti pari salkoa, ja purje vedettiin peitteeksi, ei muuta mitään. Sen tehtyämme kapusimme vielä korkealle rantakalliolle ihailemaan suurenmoista luontoa. Meri tuossa lepäsi allamme kuin loppumaton peili, johon Solovetskin luostarin kultakupoolit kuvastuivat. Mitä kaikkea kätkenekin se ihmisten silmiltä? Silloinpa kohosi vähän matkan päässä suunnattoman iso maitovalas, todellakin valkea kuin puhtain maito. Yhä ylemmäksi sen kupera selkä paljastui, valtavat rengasaallot levisivät siitä joka suunnalle, ja heiken päästä kuului kuin voimakasta niistämistä, jonka perästä jäättiläinen taas painui syvyyteen. Näky oli kuitenkin niin valtava, että se kylläkin mieleen painui. Kun hanhet edelleenkin merellä pitivät aika melua, haahkat ja koskelot kulettelivat isoja poikueitaan aivan kallion juurella, kuovikin tutunomaisesti huuteli, kuten kesäisin nii-

Maitovalaita.

tyillämme, olenkin maininnut mielenkiintoisimmat nähtävyydet.

Veneen alla maatessamme kuulin vielä monen linnun ääntelevän, etäisen luostarilaivan sykähätelevän tai valaan voimakkaasti niistävän. Päivän näkemiset mielessä toverini jo nukahti, ja kohta vallitsi yksinkertaisessa majassa kuolon hiljaisuus.

ÄITI JA POIKA.

„Oi äiti, katso, lahdella
jo tuulen vire käy!“

„Se Kaijan suurta purjetta
ei heiluttavan näy.“

„Siis toive päästä merelle
taas tyhjiin raukeaa?“

„Ei huomenna se peittäne,
sa saatat odottaa“.

„Niin sanoit, äiti, eilenkin,
lie siihen muukin syy;
oi kerro mulle selvemmin,
miks' lähtö lykkäytyy? . . .

Et vastaa, äiti, aavalle
vain katsees tuijottaa,
kuin jotain siellä huomais se
kareja kummempaa . . .

Sä itket, äiti, aavistan
sun kyöneleites syyn:
sä muistat isän kuoleman
syysaallon syleilyyn.

Ja vaari-vanhan kohtalon
riehussa myrskysään —
palajamatta veikko on
myös ensi retkeltään . . .

Sä pelkää, että meri sais
myös minut saaliikseen;
et tahdo antaa ainuttais
sä vellottavaksi veen.

Oi, äiti, ollos huoleton,
sun luokses tänne jään,
siks kunnes haudan leponon
sa painat harmaan pään“.

„On rakkauttas suurempi
sun uhris, ainoain,
siks tähden sinun onnesi
ma luovun onnestain.

Käy matka-arkku aitasta,
sen mielin hartahin
mä täytän; matkavalmisna
on uljas Kaijakin.

Lie tyyntä, myrskyn raivoa,
on luonas aatoksen’.

„Oi, Herra, suojaa ainutta“ —
niin eestäs, rukoilen“.

Painettu Helsingissä 1919
Raittiuskansan Kirjapainossa

JOULUPUKKI I

16 sivua, hinta 2 mk.